

Sabina Nelson

Gramatická specifika afro-americké hovorové angličtiny / Specific Grammatical Features of African-American Vernacular

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, bakalářská práce, srpen 2016, 65 stran + příloha

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Sabiny Nelson si klade za cíl charakterizaci hovorové afro-americké angličtiny (AAVE) prostřednictvím analýzy zachycení této variety ve třech literárních dílech.

Teoretická přípravná část práce se dotýká vymezení této variety s vědomím, že jde o poměrně široké pojetí. Na základě sekundární literatury, zejména monografie L. Greenové (2002), shrnuje základní morfo-syntaktické rysy této variety na pozadí standardní americké angličtiny, které jsou zřetelné zejména v morfologii slovesa a, z pohledu standardní angličtiny, ve specifickém systému vyjadřování aspektových a temporálních modifikací. AAVE obecně vykazuje i rysy, které se vyskytují v jiných hovorových varietách (např. vynechání relativ v *there* konstrukcích). Obtížnou částí také zůstává existence alternativ (např. vynechávání iniciální pomocných sloves v tázací větě či shody). Kapitola 3 pro úplnost podává ještě poněkud schematický přehled základních rysů odlišujících standardní americkou angličtinu od britské.

Reálna identifikace rysů zvolené variety nepředstavuje jednoduchý úkol, neboť takto široce vymezená varieta reflektuje různé socio-ekonomické či situační parametry a její homogenita může být malá, jak se o tom autorka přesvědčila i ve třech vzorcích beletrie, které zvolila pro analýzu, a v nichž se projevila i velmi různá četnost identifikovaných rysů.

Materiál pro empirickou analýzu tvoří po stu excerptech z úryvků děl Walkerové, Morrisonové a Widemana, která se výrazně liší jednak četností identifikovatelných rysů a jednak způsobem indikace (např. přímá řeč), že se jedná o AAVE. Při excerptci příkladů se autorka musela vyrovnat s místy nestandardním grafickým zápisem (chybějící interpunkce či zachycení fonetické podoby slov), a zvláště v případech slovesných časů také s nesnadnou identifikací, zda jde o formu odlišnou od standardní variety. Všech tři sta identifikovaných forem autorka klasifikuje a exemplifikuje.

Nejčetněji je zastoupena slovesná morfologie (40% případů) a dále pak případy vynechaného podmětu (21%). Jednotlivé tituly se ovšem, díky svému charakteru, v zastoupení liší a představují poměrně zajímavou škálu, jejíž rozložení autorka částečně koreluje s funkcemi v literárním textu. Obtíže při popisu působí zejména nejednoznačná slovesná flexe, což často vede k těžkostem při identifikaci vztahu forma/význam (např. str. 48, mohla by autorka představit kontext příkladů (23) a (24) ze str. 49?). Druhá početná skupina, vynechání podmětu, se vyskytuje ve třetině jako součást širší elipsy (včetně vynechání operátoru) – domnívá se autorka, že jde o rys systému AAVE nebo spíše o prvek hovorové variety, která často spoléhá na bezprostřední situaci (je tento jev zmíněn v sekundární literatuře)? Je takto možno uvažovat i o vynechání předložek či spojek? V případě záporů autorka identifikuje také prostředek tvoření záporného infinitivu – je v sekundární literatuře zmíněno využití/morfosyntax nefinitivních tvarů? U př. 67 na str. 55 – má standardní angličtina podobnou formu souřadného souvětí s významem podmínkového souvětí?

Jakkoliv je zřejmé, že popis každé variety vyžaduje sofistikovanější sociolingvistické nástroje a více dat, zvolený přístup autorce umožňuje v souladu se zadáním práce vyzkoušet si morfosyntaktickou analýzu zvolených textů a aplikaci poznatků uváděných v sekundární literatuře. Autorka prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou (i když ne u všech titulů je zřejmé, že s nimi autorka přímo pracovala), zaujetí pro zvolené téma a schopnost systematické analýzy. V některých případech by snad bylo na místě doplnění některých příkladů kontextem či hlubší porovnání buď obecně s rysy mluveného jazyka (např. elipsa) či situací ve standardní angličtině - zároveň je však třeba uznat, že autorka pokrývá poměrně široký záběr jevů a nemůže je obsáhnout cele.

Po jazykové a technické stránce je práce zpracována na dobré úrovni.

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, předložená studie Sabiny Nelson kritéria kladená na bakalářské práce splňuje. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně* či *velmi dobře*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 5. září 2016